

ESIOPETUKSEN TYÖ-, ARVIOINTI- JA KEHITTÄMISSUUNNITELMAT 2019-20

Toimintakaudella 2019-20 Tuusulassa järjestetään esiopetusta kunnallisissa päiväkodeissa, ostopalvelupäiväkodissa, yksityisissä päiväkodeissa sekä koululla toimivassa esiopetusryhmissä (myös täydentävän varhaiskasvatuksen mahdollisuus) sekä esiopetusluokissa (vain esiopetus). Lapsia esiopetuksessa oli elokuussa 2019 yhteensä 471: kunnallisissa pk:ssa 317 (joista vain eo:ssa 33), ostopalvelupk:ssa 24, yksityisissä pk:ssa 92, ja koulujen eo-luokissa 38. Henkilöstön määrä kunnallisessa eo:ssa on 64 henkilöä.

Esiopetustoiminnan perustana on esiopetuksen opetussuunnitelma 2016. Esiopetussuunnitelman mukaan esiopetuksen erityisenä tavoitteena on edistää yhteistyössä huoltajien kanssa lasten kehitys- ja oppimisedellytyksiä sekä vahvistaa lasten sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla. Jokaisessa esiopetusyksikössä laaditaan yksikön esiopetuksen työ-, arviointi ja kehittämissuunnitelma (TAK-suunnitelma), jossa määritellään yksikön esiopetuksen pedagogiset ratkaisut, toiminnan pääteemat, toiminnan kehittämistavoitteet ja yhteistyö eri tahojen kanssa. TAK-suunnitelmaa täydennetään ja arvioidaan jatkuvasti toimintakauden aikana mm. tavoitteiden ja toiminnan sisällön osalta. Jokaiselle lapselle laaditaan myös yhdessä lapsen ja lapsen huoltajien kanssa henkilökohtainen esiopetussuunnitelma, leops.

Toimintakauden yhteinen teema esiopetuksessa on Hyvinvoiva lapsi. Erityistä huomiota kiinnitetään lasten tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen, lasten osallisuuden lisäämiseen ja itsestä huolehtimisen taitoihin. Muita suunnitelmiin nostettuja / kirjattuja keskeisiä teemoja ovat lasten vahvuuksien näkyväksi tekeminen (positiivinen pedagogiikka), yhteisöllisyys ja kestävä kehitys.

TAK-suunnitelmissa näkyy oppimisympäristöjen laajeneminen sisätilojen lisäksi lähiympäristöön. Esiopetusta toteutetaan hyvin paljon ulkona; piha-alueet, lähialueen metsät ja liikuntapaikat tarjoavat hyvät mahdollisuudet entistä toiminnallisempaan esiopetukseen. Tuusulan kulttuurikohteet, kirjastot ja jokaisen taajaman omat kulttuurikohteet tarjoavat hyviä retkikohteita esiopetusryhmille ja näitä mahdollisuuksia käytetään hyödyksi.

TAK-suunnitelmat korostavat entistä enemmän lasten osallisuutta; oppimisympäristöä suunnitellaan ja muokataan yhdessä lasten kanssa ja toiminnassa otetaan huomioon lasten mielenkiinnon kohteet. Lapset asettavat itse omalle toiminnalleen tavoitteita esim. oppimistavoitteita ja tavoitteita omalle käyttäytymiselleen. Jokainen lapsi tarvitsee itselleen sopivat haasteet, jotka on mahdollista saavuttaa ja jotka myös haastavat lasta ponnistelemaan tavoitteeseen pääsemiseksi. Itsearviointilla on tärkeä merkitys: missä onnistuin, missä olen hyvä ja mitä minun pitää vielä harjoitella. Esiopetuksessa käytetään myös paljon työskentelymenetelmiä, joissa lapset valitsevat itselleen parhaiten sopivan työskentelytavan.

Vuorovaikutustaidot / kaveritaidot ovat tärkeä osa-alue lapsen kasvussa ja kehityksessä. Kaveritaitoja harjoitellaan jatkuvasti arjen eri tilanteissa ja käytössä on myös erilaisia kaveritaitojen harjoitusmenetelmiä.

Liikkuminen ja erilaiset toiminnalliset menetelmät ovat oleellinen toimintatapa esiopetuksessa. Liikunnan lisäämiseen on panostettu Tuusulassa paljon viime vuosina sekä perusopetuksessa että varhaiskasvatuksessa. Liikkuva koulu ja Ilo kasvaa liikkuen hankkeet ovat kantaneet hedelmää ja esiopetuksessa liikunta ja erilaiset toiminnalliset menetelmät ovat keskeisessä osassa esiopetusryhmien toimintaa.

”Ilmiöoppiminen nivoo laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueet yhteen luontevasti”.

Projektityöskentely on yksi tapa mahdollistaa ilmiöoppiminen; lasten mielenkiinnon kohteista saadaan aikaan mielekäs projekti, jossa opitaan eri asioita ihmettelyn, tutkimisen ja kokeilun kautta. Yhä useammassa esiopetusyksikössä projektityöskentely on tärkeä osa esiopetusvuotta.

Kehittämiskohteiksi esiopetuksessa on nostettu esi- ja alkuopetuksen välinen yhteistyö, tv-taidot sekä dokumentointi. Esi- ja alkuopetuksen yhteistyölle on Tuusulassa asetettu minimitavoite johon jokaisessa esiopetusyksikössä tulisi päästä. Vaihtelu yhteistyön määrässä ja laadussa on kuitenkin suuri: joissakin yksiköissä yhteistyö on hyvin selkeästi raamitettu ja ns. kiinnitetty rakenteisiin ja joissakin yksiköissä on haasteita päästä yhteistyön minimitavoitteisiin. Yhteistyön kehittäminen on esiopetuksen ja alkuopetuksen yhteinen haaste, jota lähdetään ratkomaan kuluvalle toimintakaudella.

Dokumentointi on nostettu yhdeksi kehittämiskohteeksi esiopetuksessa. Lasten toiminnan ja oppimisen dokumentointi on tärkeä osa esiopetustoimintaa ja sen arviointia. Dokumentointi digitaalisia välineitä käyttäen on kehittämiskohteenä useimmissa TAK-suunnitelmissa. Dokumentointi vaatii henkilöstöltä dokumentointivälineiden lisäksi osaamista ja asiaan perehtymistä.